

Този проект се съфинансира от ЕС и Република Турция
This project is co-funded by the European Union and Republic of Turkey
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir

Приключенията на Мерием и Фани The adventures of Meriyem and Fanny the Dolphin Meryem ve Yunus Fanny'nin Maceraları



Концепция: Анелия Павлова

Текст: Анелия Павлова, Илайда Дестан Озтюрк, Димитър Попов,
Нели Арабаджиева, Аяка Амаха Озтюрк

Художник: Петя Карпузова

Дизайн и печат: ГЕОСОФТ ЕООД

Concept: Aneliya Pavlova

Text: Aneliya Pavlova, Ilayda Destan Ozturk, Dimitar Popov,
Neli Arabadzhieva, Ayaka Amaha Ozturk

Artist: Petya Karpuzova

Design and printing: GEOSOFT LTD

Konsept: Aneliya Pavlova

Metin: Aneliya Pavlova, İlayda Destan Öztürk, Dimitar Popov,
Neli Arabadzhieva, Ayaka Amaha Öztürk

Ressam: Petya Karpuzova

Tasarım ve baskı: GEOSOFT LTD

ISBN: 978-954-9433-27-2

Приключенията на Мерием и Фани

Казвам се Мерием, 9 годишно момиче - любителка на приключенията. Защо ме наричат любителка на приключения? Нека да ви разкажа историята на моето семейство и ще сте сигурни, че това не е грешка. Вместо това ще поискате същия живот - само приключения като моите! Аз и моите родители традиционно прекарваме ваканциите си на брега на Черно море. Тъй като баща ми е от Истанбул, а майка ми от Бургас още от много малка имам възможността да посещавам най-пленителните места от българското и турското Черноморско крайбрежие.

The adventures of Meriyem and Fanny the Dolphin



My name is Meriyem - 9 years old adventurous girl. Why they call me adventurous? Let me introduce my family's story and you will be sure, that it is not a mistake. Instead you will want the same life like mine - just adventures! My parents and I traditionally spend our vacation on the Black Sea coast. As my father is from Istanbul and my mum is from Burgas I had the chance from very early age to visit the most enchanting sites of the Bulgarian and Turkish Black Sea coast.

Meryem ve Yunus Fanny'nin Maceraları

Benim adım Meryem, 9 yaşında maceraperest bir kızım. Neden mi maceraperest olarak biliniyorum? Size ailemin hikayesini anlatayım. Hikayemin doğru olduğuna emin olabilirsiniz. Hatta benim hayatımın aynısına sahip olmayı isteyebilirsiniz, çünkü tam bir macera. Ailem ve ben genellikle tatillerimizi Karadeniz sahillerinde geçiririz. Babamın İstanbul'lu ve annemin ise Burgaz'lı olması nedeniyle, erken yaşta büyüleyici Bulgar ve Türk sahillerini görme şansım oldu.

Като повечето деца аз съм изключително любознателна за всичко. Обичам да си играя с камиончетата на момчетата и да правя невидими операции на червеи. Майка ми е художник и ме научи да рисувам и да се възхищавам на великите художници като Ван Гог и Ботичели. Най-много харесвам морските пейзажи и картини с морски елементи като „Раждането на Венера от морските вълни“. Умея да впечатлявам възрастните като назовавам латинските имена на прелитащите пеликани или подскачащите жаби. Това свое умение развих с помощта на баща ми- той е зоолог и приятел както на най-малките насекоми, така и на най-големите коне. Последно, но не и най-маловажно, аз обичам да спортувам. Практикувам триатлон, така че за мен бягането, колоезденето и плуването са най-добрите спортове на света!

Just like most children, I am very curious about everything. I like to play with boys' trucks and to make invisible surgeries to earth worms. My mum is an artist and taught me to draw and admire the great artists like Van Gogh and Botticelli. I like most marine landscapes and paintings with marine elements like "The Birth of Venus". I can impress adults by citing the Latin scientific names of the flying pelicans or jumping frogs. This skill I developed thanks to my dad - a zoologist and the best friend of the smallest bugs and largest horses. And last but not least, I like sports. I practice triathlon - so jogging, cycling and swimming are my favourite sports!

Tüm çocuklar gibi, ben de her şey hakkında çok meraklıyım. Erkeklerin oyuncak kamyonları ile oynamayı ve solucanlara görünmez ameliyatlar yapmayı seviyorum. Annem bir sanatçı, bana çizim yapmayı ve Van Gogh ve Botticelli gibi harika sanatçılara hayran olmayı öğretti. "Venüs'ün Doğuşu" gibi denizle alakalı ve deniz unsurlarını bulunduran resimleri seviyorum. Uçan pelikanların veya zıplayan kurbağaların Latince bilimsel isimlerini bilerek yetişkinleri etkileyebiliyorum. Bu yönüm babam sayesinde gelişti, o bir zoolog ve en küçük böceklerin, kocaman atların en iyi arkadaşı. Ve son olarak, spor yapmayı çok seviyorum. Triatlon ile uğraşıyorum bu yüzden koşmak, bisiklet sürmek ve yüzmek benim için dünyadaki en güzel sporlar.

Всяко лято прекарваме седмица-две по плажовете на България и Турция. Спомням си как една година пътувахме по крайбрежието от гр. Шабла до Хопа (от най-северната част на България до най-източната част на Турция на Черноморското крайбрежие). Ще ви разкажа за приключението, което преживях миналото лято, и което промени живота ми. Това беше най-чудната ваканция, която някога съм имала.

Each summer we spend a week or two on the beaches of Turkey and Bulgaria. I remember one year when we were wandering from Shabla to Hopa (the very north point in Bulgaria and the very east point in Turkey on the Black Sea coast).

I will tell you now about my adventure from the last summer that changed my life. It was the most extraordinary holiday that I have ever had.

Her yaz Türkiye ya da Bulgaristan sahillerinde 1 veya 2 hafta geçiriyoruz. Bir yıl Bulgaristan'ın en kuzeyi olan Shabla'dan Türkiye'nin Karadeniz kıyısındaki en doğusu olan Hopa'ya gittiğimizi hatırlıyorum.

Geçen yaz hayatımı değiştiren bir macerayı size anlatmak istiyorum. Geçirdiğim en sıradışı tatildi.



Бяхме на почивка в едно от красивите и уединени места по Черно море – малките плажове около Резово. Там баща ми изучаваше местните диви животни, майка ми събираше вдъхновение за своите картини, а аз тренирах за годишното състезание по триатлон.

Тонеже бях „кротко“ дете, в една от онези чудни августовски сутрини не можех просто да лежа на плажа и да правя слънчеви бани. В началото полегнах малко на пясъка, но още щом усетих подканящия летен вятър, веднага се затичах към синьо-зеленото море, за да поплувам:

- Мамо, взимам си шнорхела и маската и влизам направо в морето!
- Тоне си вземи и кърпата, за да се подсушиш като излезеш от водата!
- Моля те, мамо, после ще я взема!

We were at one of the most beautiful and secluded sites along the Black Sea – a small beach close to Rezovo. There my dad was studying local fauna, my mum was gathering inspiration for her beautiful paintings and I was training for the annual triathlon.

Since I was a “meek” child, in one of those lovely August mornings I couldn’t just lay on the beach and sun bathe. First I laid for a while on the beach, but once I felt the inviting breeze I went straight for a swim in the blue-green sea.

- Mum, I’m getting my snorkel and mask to go straight into the sea!
- At least take your towel with you to dry yourself after coming out of water!
- Please, mum! I will take it later.

Rezovo etrafındaki küçük kumsallarda, Karadeniz’in en gözlerden uzak ve güzel kısımlarındaydık. Orada babam bölgenin canlılarını incelerken, annem resimleri için ilham arıyordu ve ben de triatlon için hazırlanıyordum.

Çok “uysal” bir çocuk olmadığım için, o Ağustos sabahı sadece kumda yatıp güneşlenemedim. İlk başta biraz güneşlendim ancak adeta beni davet eden bir rüzgardan sonra hemen mavi-yeşil denize girdim.

- Anne, maske ve şnorkelimle denize giriyorum!
- En azından havlunu al ki denizden çıktığında kurulanırsın!
- Anne lütfen! Sonra alırım.

В този паметен ден реших да потренирам да задържам дъха си под водата. При едно гмуркане усетих сянка да преминава над мен. Обърнах глава да погледна и видях един делфин! За да бъде по-точна това беше делфин от вида афала или *Tursiops truncatus* – както би казал баща ми. Беше великолепна! Невероятно, като в приказка... Като малка изследователка, от една страна почувствах безкрайна радост от близката среща с делфин, а от друга изпитах страх от неподозираната мощ на триметровия морски бозайник.



On this memorable day I decided to practice the exercises for keeping my breath underwater. During one of the dives I felt a shadow passing over me. I turned my head to have a look and I saw a dolphin! To be more precise, it was a bottlenose dolphin or *Tursiops truncatus* – as my dad would have said. It was magnificent! Unbelievable, just like in a fairytale... As a little scientist I felt endless joy from the close encounter with the dolphin and on the other hand I felt fear from the unsuspected power of that 3 meter long marine mammal.

Bu unutulmaz günde, suyun altında nefesimi tutma egzersizlerini yapmaya karar vermiştim. Bir dalışımda bir gölgenin benim yakınımdan geçtiğini hissettim. Kafamı çevirip baktığımda bir yunus gördüm! Daha da net olmak gerekirse, babamın adlandıracağı şekilde bir afalina veya *Tursiops truncatus*. Çok güzeldi! Olağanüstü bir masal gibi... Küçük bir bilim insanı olarak bir yunusla bu

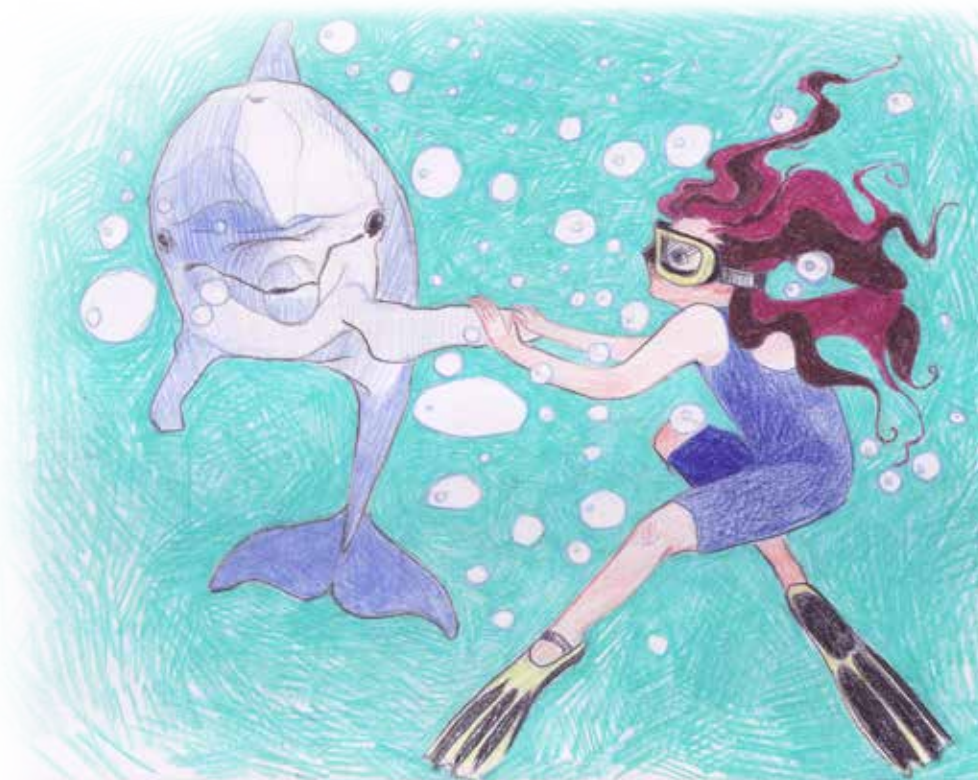
kadar yakın olmak beni çok mutlu etmişti ama aynı zamanda da bu üç metrelik deniz memelisinden korkuyordum.

Делфинът ме обиколи няколко пъти и после ме доближи както правят кучетата, когато изучават непознат човек. Неочаквано и напълно учудващо за мен, делфинът заговори:

- Не се страхувай!
Искам само
да ти кажа
„здравей“!

The dolphin circled around me several times and approached me in the same way like dogs do while studying a stranger. Unexpectedly and totally fantastic to me the dolphin spoke:

- Don't be afraid!
I just want to
say hello.

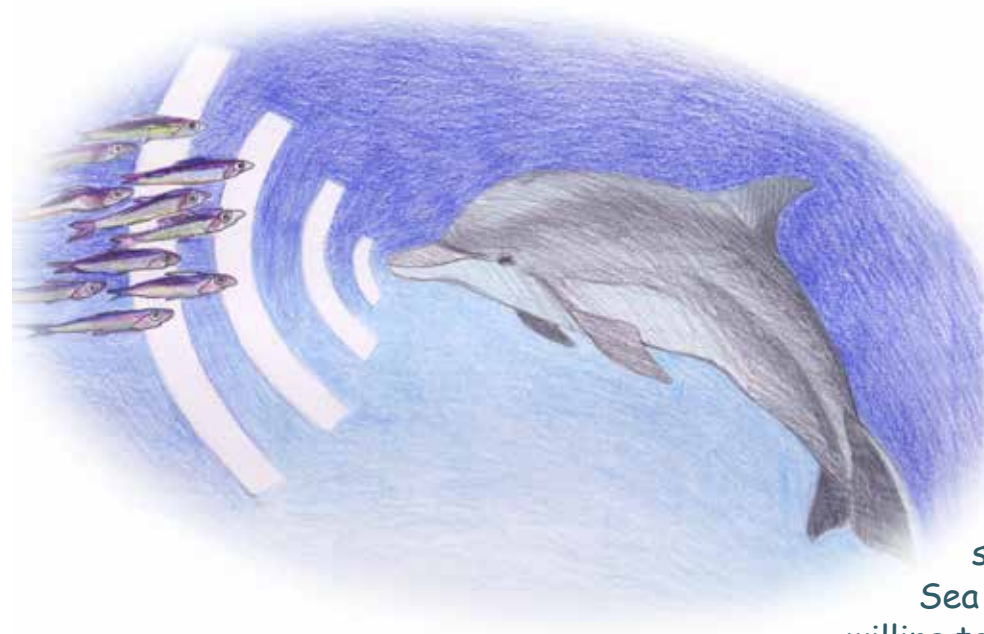


Yunus etrafımda birkaç kere döndü ve bana tıpkı köpeklerin bir yabancıya yaklaştığı şekilde yaklaştı. Aniden ve bana göre inanılmaz bir şekilde yunus benimle konuştu:

- Korkma! Sadece merhaba demek istedim.

Аз бях безмълвна. Не можех да повярвам, че заедно с шума от морските вълни чувах този поздрав.

- Дойдох при теб, защото имам нужда от помощта ти. Наблюдавам те вече цяла седмица и знам, че мога да ти се доверя. Аз съм Фани. Искам да ти покажа красотата на Черно море и жестоките машини, които искат да го унищожат ...



I was speechless. I couldn't believe that along the melody of the sea waves I was clearly hearing that greeting.

- I came to you because I need your help. I have been watching you for the whole week and I know I can trust you. I am Fanny. I would like to show you the beauty of the Black Sea and the evil machines that are willing to destroy it...

Bense suskundum. Dalgaların sesinin arasında bu şekilde net bir selamlamayı duyduğuma inanamıyordum.

- Sana geldim çünkü yardımına ihtiyacım var. Seni tüm hafta izledim ve sana güvenileceğimi biliyorum. Benim adım Fanny. Sana Karadeniz'in güzelliğini ve onu mahvetmeye çalışan kötü makineleri göstermek istiyorum.

По някакъв начин почувствах, че трябва да се доверя на Фани. Започнахме да се движим заедно наоколо ...

- Чакай! Родителите ми ще се притесняват - спомних си изведнъж.

Фани веднага ме успокои:

- Ще сме бързи и родителите ти няма дори да забележат отсъствието ти.
- Добре - казах аз. Бях много развълнувана и всъщност нямах търпение да се върна на плажа и да кажа на мама, че съм видяла делфин.

След това Фани започна да ми разказва за притесненията си:

- Знаеш ли, че от няколко месеца виждаме голям кораб на повърхността на морето, който излъчва смъртоносни звуци за нас делфините!

In a way I felt I must trust Fanny. So we started to wander around together...

- Wait! - I remembered at once - my parents will worry about me.

Fanny calmed me at once:

- We will be quick and your parents will not even notice you are missing.
- OK - I said. I was too excited to go back to the beach to tell my mum.

After that Fanny started to explain her troubles.

- Do you know for some months we have been seeing a large ship on the sea surface emitting deadly noises for us - the dolphins!

Bir şekilde Fanny'e güvenmem gerektiğini hissettim ve beraber gezmeye başladık.

- Bekle! Bir şey hatırladım, ailem benim için endişelenir.

Fanny beni hemen sakinleştirdi:

- Hızlı olup ve ailen hiçbir şeyi fark etmeden dönmüş oluruz.
- Tamam, dedim. Kumsala dönüp bunu aileme söylemek için çok heyecanlıyım.

Sonra Fanny bana sıkıntılarını anlatmaya başladı.

- Birkaç aydır denizde yunuslar için çok kötü, ölümcül sesler yayan büyük bir gemi var.

Фани нямаше нужда да ми обяснява, че тя и нейните роднини имат много по-силен и чувствителен слух от нас. Слухът е най-развитото им сетиво, чрез което ловуват и се ориентират в морето. Нищо чудно звуците, които някои от човешките машини издават да са смъртоносно силни за тях. От татко знаех, че напоследък в морето плуват кораби, които специално изпращат силни звуци към дъното.



Fanny does not need to explain to me that she and her relatives have much better and sensitive hearing than us - humans. Hearing is their best developed sense and they catch fish and get orientated in the sea by hearing. It would not be a surprise if sounds that some man-made machines emit to be lethal for them. I knew from my dad that lately in the sea special ships emit strong noise to strong noises to the bottom.

Fanny bana onun ve akrabalarının biz insanlardan çok daha iyi ve hassas bir işitme duyusu olduğunu anlattı.

İşitme duyuları onların en gelişmiş duyuları olup ve bu sayede balık yakalayıp, denizde yön buluyorlarmış. İnsanların ürettiği o makinelerin yaydığı seslerin, onlar için ölümcül olmasına şaşırılmamalı. Son zamanlarda bazı gemilerin denizin dibine kadar güçlü sesler yaydığını babamdan da duymuştum.

По този начин машините проучват дали под морското дъно има залежи от нефт и газ. Не се бях сещала обаче, че тези кораби са опасни за делфините...

Новата ми приятелка продължи:

- Представи си болката, която усещаме, когато тези кораби започнат да издават звуци. Все едно някой ти крещи право в ухото.

Докато тя говореше, усетих как сянка покрива пясъчното дъно и след няколко секунди силният шум, за който ми разказваше Фани, започна...

Thus the machines explore the sea bed for oil and gas. Still, I haven't thought so far that these ships can be dangerous for the dolphins...

My new friend continued:

- Imagine the pain we feel when these ships start to emit the sounds. It is like someone is shouting straight into your ear.

While she was speaking I felt a shadow casting over the sandy bottom where we were swimming and in a few seconds the loud noise Fanny was telling me about started...

Bu şekilde deniz yataklarında petrol arıyorlarmış. Bu gemilerin yunuslar için tehlikeli olabileceğini ve onları bu şekilde rahatsız edeceğini hiç düşünmemiştim...

Arkadaşım devam etti:

- Gemiler bu sesleri çıkarınca hissettiğimiz acıyı hayal et. Birinin gelip kulağına durup dururken bağırması gibi.

O konuşurken, yüzdüğümüz yerdeki kumlu deniz zemininde bir gölgenin geçtiğini hissettim ve birkaç saniye içinde Fanny'nin bana bahsettiği o yüksek ses başladı...

Без да губя и секунда, само от един поглед към нея разбрах, че трябва да я последвам ВЕДНАГА! Болезненият шум, който минаваше през ушите ми наистина можеше да ме оглуши... Добре, че Фани ме заведе в една морска пещера, където ехото от шума беше заглушено докато навлизахме в тъмнината.



Without wasting a second, just by a look at her I realized I must follow her INSTANTLY! The painful noise passing through my ears really could have deafened me... Good that Fanny led me to a sea cave where the echo of the noise was muted while we were entering into the darkness.

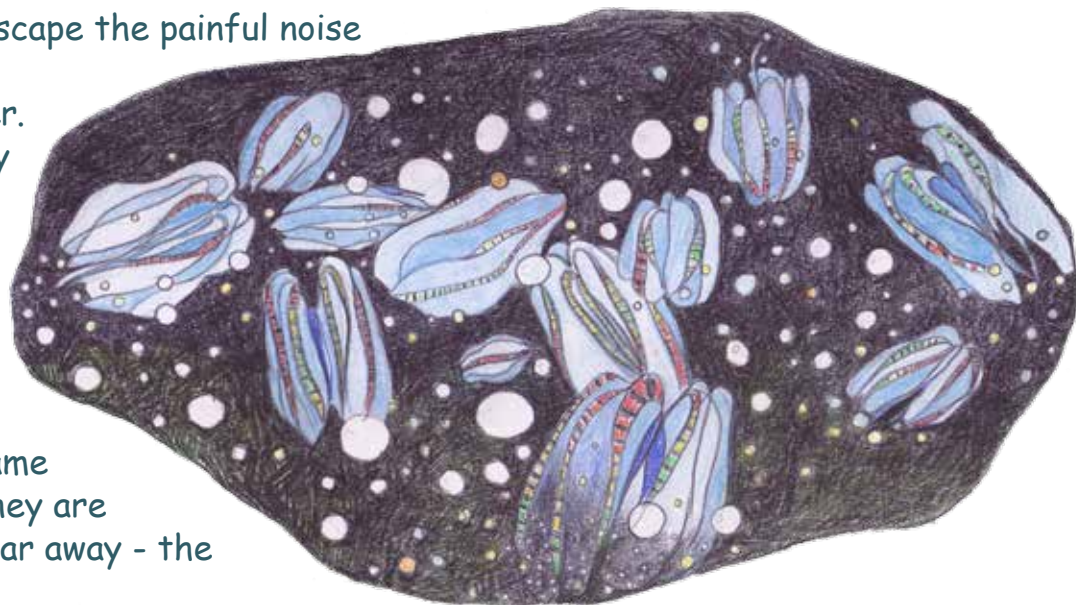
Hemen fark ettim ki Fanny'yi hemen takip etmeliyim. Kulağımdaki bu ses beni gerçekten sağır edebilirdi. İyi ki Fanny bana karanlığın içinde bu kötü sesin duyulmadığı bir deniz mağarasına doğru yol gösterdi.

Когато успяхме да избягаме от болезнения шум, забелязах, че във водата има нещо, което блещука. Спрях и започнах да изучавам разноцветните светлини.

- Това са Опсис. - прекъсна мислите ми Фани - Те всъщност са медузи с латинското название *Mnemiopsis leidyi*. Те са чужденци, идващи от много далеч - от Атлантическия океан.
- Брей, как са стигнали до тук? Нашето Черно море е толкова малко и толкова изолирано от океаните!

When we managed to escape the painful noise I noticed that there was something shiny in the water. I stopped and looked closely at the colorful lights.

- These are the Opsis - Fanny interrupted my thoughts - they are actually jellyfish with the scientific name *Mnemiopsis leidyi*. They are aliens, coming from far away - the Atlantic Ocean.



- Wow, how did they reach here? Our Black Sea is so small and so isolated from oceans!

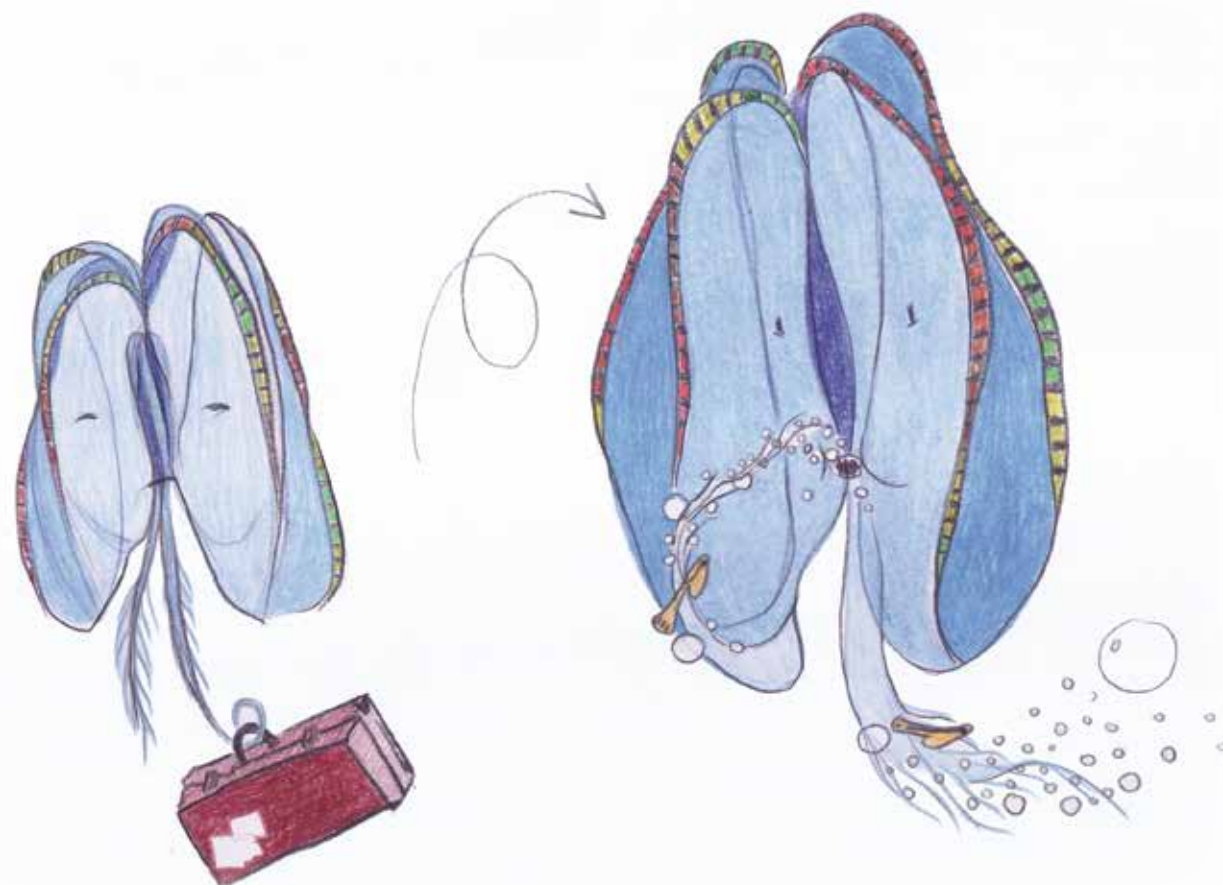
O sesten kurtulunca suda çok parlak bir şey olduğunu fark ettim. Durdum ve dikkatli bir şekilde bu renkli ışıklara baktım.

- Onlar Opsis'ler, diye düşüncelerimi böldü Fanny, aslında bilimsel isimleri *Mnemiopsis leidyi* olan denizaneleri. Bu canlılar aslında buraya yabancılar. Çok uzaktan, Atlantik'ten geliyorlar.
- Buraya nasıl geldiler? Bizim Karadeniz'imiz çok küçük ve okyanuslardan uzak.

- Пристигнаха са преди години още като яйца в баластните води на корабите (води, които се ползват за стабилизиране на корабите, когато нямат товар), а сега са един от най-големите проблеми в Черно море!
- Чакай малко, как може да е проблем такова красиво създание, светещо с разноцветна светлина в тъмното море?
- Опсисите са хищници, които ядат планктон и хайвера на рибите. Така се получава, че вече няма достатъчно риба за нас делфините и разбира се съответно за вас - хората. Най-лошото е, че тези красиви хищници предпочитат хайвера и малките рибки на хамсията, а тя е нашата любима храна... За радост имаме късмет, че се появи нов вид медуза, който започна да яде опсисите...

- They came many years ago still being eggs in the ships' ballast water (water to balance the ship when it is empty). Now they are one of the biggest problems in the Black Sea!
- Hold on, how can such a beautiful creature glowing that colorful light in the dark sea be a problem?
- Opsis are predators eating fish eggs and plankton. So there is no enough fish for us, dolphins, and of course for you - the humans. Worst of all is that they like the eggs and babies of anchovy and anchovy is also our most favorite fish... Fortunately we are lucky as recently another jellyfish showed up into the Black Sea and it started eating the Opsis ...

- Bir kaç yıl önce gemilerin balast suları (gemilerin boş iken dengede olmak için aldıkları su) ile daha çok küçüklerken geldiler ve şimdi Karadeniz'deki en büyük problemlerinden biri oldular!
- Nasıl yani, bu rengarenk ışıkla karanlıkta parlayan güzel canlılar, nasıl problem olabilir?
- Opsis'ler balık yumurtaları ve plankton yer. Onlar yüzünden bize yani yunuslara ve siz insanlara için yeterince balık kalmıyor. En kötüsü de şu ki, en çok hamsi yumurta ve yavrularını yemeyi seviyorlar ve hamsi bizim en sevdiğimiz yemek. Ama yine de şanslıyız, çünkü başka bir denizanası da Opsis'leri yiyiyor.



- Значи има надежда, имам предвид, че отново ще има баланс в екосистемата на Черно море.
- Надяваме се! Хайде да излезем от пещерата.

След като почувствах слънчевата светлина, преминаваща през морската вода, пред мен се появи един пасаж риби. Фани мина покрай тях и се опита да ги спре.

- Хей, хамсийки, спрете за момент! Искam да ви запозная с една приятелка, която се опитва да ни помогне. След това се обърна към мен и каза:
- Мериem, обикновено хамсиите са любимата ми храна, но сега са твърде малки и обещахмe да ги пазим, докато пораснат!

- So there is a hope, I mean, there will be a balance in the Black Sea ecosystem again.
- We hope so! Let's get out of the cave.

Once I felt the sun light passing through the water, a school of fish appeared in front of me. Suddenly Fanny went by and tried to stop them.

- Hey, anchovies, please stop for a while! I want to introduce to you, a friend of mine, who is trying to help us. Then she turned towards me, saying:
- Meriyem, usually the anchovies are my most favorite food, but now they are too small and we promise to protect them, till they grow up!

- O zaman bir umut var yani, Karadeniz ekosistemi yine dengede olacak.
- Öyle umuyoruz! Hadi, bu mağaradan çıkalım!

Güneş ışığını gördüğüm an, önümden bir sürü balık geçti. Aniden Fanny yanlarına gidip, onları durdurmaya çalıştı.

- Hey, hamsiler, lütfen durun! Sizi arkadaşımınla tanıştırmak istiyorum, o bizlere yardım edecek. Sonra bana döndü ve:
- Meryem, normalde hamsiler en sevdiğim yemektir, ama şu an çok küçükler ve onlar büyüyene kadar onları korumaya söz verdik!

- Каквооо! - всички риби се обърнаха и се подредиха в редица пред мен.
- Здравей Фани! Коя е твоята приятелка? - попитаха в един глас.

Този път не бях особено изненадана от говорещите риби.

- Здравейте, казвам се Мерием.
- Здравей, ние сме хамсии - най-ловения вид риба в Черно море. Ти си щастливка! Знаеш ли защо?

- Whaaat! - all anchovy fish turned around and arranged in a column just in front of me!

- Hello Fanny! Who is your friend? - they talked in a single voice.

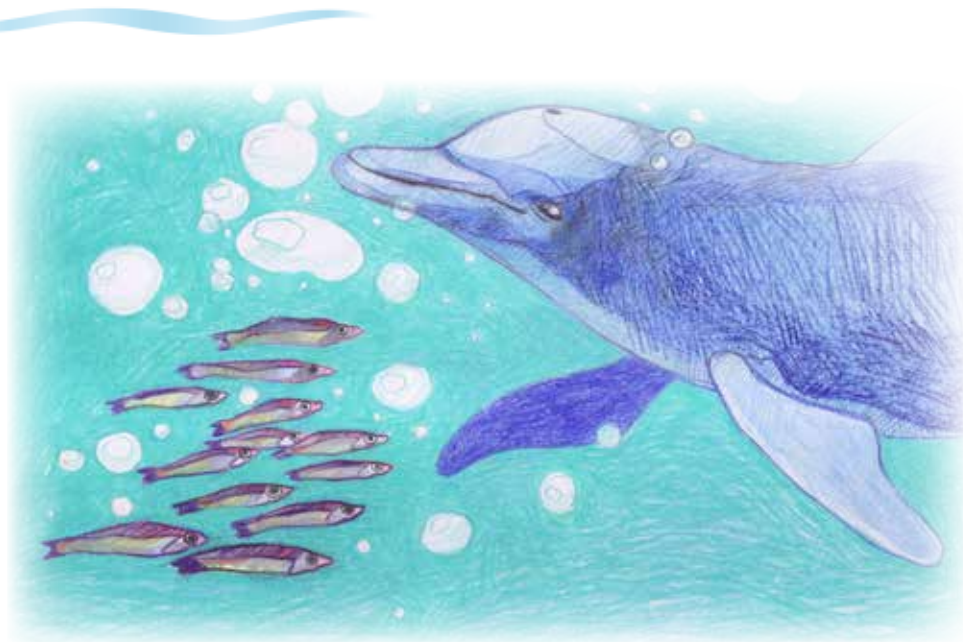
This time I wasn't so surprised by the speaking fish.

- Hello, my name is Meriyem.
- Hi, we are anchovies - the most overfished species in the Black Sea. You are a lucky girl! Do you know why?

- Nee! - tüm balıklar döndü ve benim önümde durdular!
- Merhaba Fanny! Arkadaşın kim? - tek bir ses halinde konuşmuşlardı, tıpkı bir koro gibi.

Artık balıkların da konuşmasına çok şaşırmamıştım.

- Merhaba, benim adım Meryem.
- Merhaba, biz hamsileriz yani Karadeniz'de sayısı en fazla canlılarız. Sen şanslı bir kızsın! Neden biliyor musun?



Не дочакаха отговора ми:

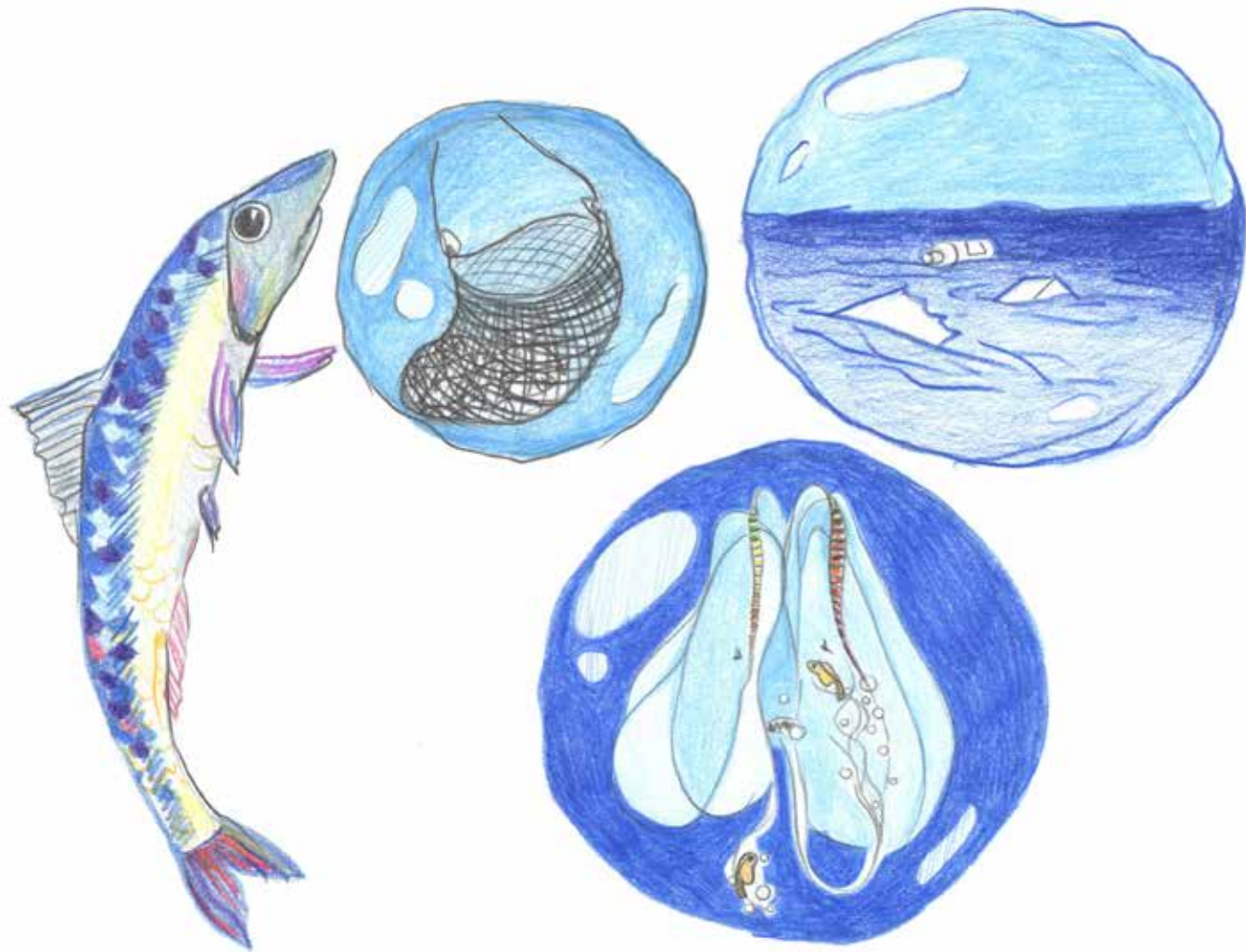
- Защото все още ни срещаш. Броят ни намалява все повече и повече. Спомняме си миналите дни, когато нашите предшественици бяха много на брой и значително по-едри. Тогава хората ни изчакаха да живеем по-дълго и да пораснем, за да хвърлим хайвера си. Сега е различно - хората ни ловят непрекъснато, ловят дори малките рибки, а освен това замърсяват водата с всякакви отрови. И като за капак, поради човешко невнимание и медузата опсис се появи в Черно море и почти изяде хайвера ни. Моля, помогни ни - можеш да говориш с хората, да им разкажеш за нашите проблеми. Ако ни спасите сега, и след години ще можете да си похапвате риба.

They didn't wait for my answer:

- Because you still meet us. Our numbers go down constantly. We remember the days when our ancestors were much more numerous and bigger in size. Back then humans were waiting for us to live longer and grow up enough to be able to reproduce. Now it is different - people are fishing us constantly, catching even small fish and in addition pollute the seas with all kinds of toxics. Finally, the Opsiis arrived at the Black Sea due to human negligence and it has almost eaten up our eggs and baby fish. Please help us - you can talk to the humans, tell them about our problems. If you save us, you will be able to eat fish in the future.

Cevabımı beklemediler.

- Çünkü bizle tanışabildin. Sayımız ne yazık ki her gün azalıyor. Büyüklerimizin çok daha fazla olduğu ve giderek çoğaldığı günleri hatırlıyoruz. O zamanlar insanlar bizim yavrularımızın olması ve daha uzun yaşamamız için bekliyorlardı. Şimdi ise durum değişti, insanlar sürekli avlanıyor, çok küçük balıkları bile öldürüyorlar. Bu da yetmezmiş gibi denizi de kirletiyorlar. Son olarak Opsiis'ler insanların umursamazlığı yüzünden Karadeniz'e kadar geldi ve neredeyse tüm yumurtalarımızı ve yavrularımızı yiyorlar. Lütfen bize yardım et, insanlarla konuşabilir, bizim problemlerimizi anlatabilirsin. Hem ancak bizi kurtarırsan gelecekte balık yiyebilirsin.



- Вярно е, Мерием - потвърди проблема им Фани.
- Но аз съм само едно малко момиче, какво мога да направя, за да спася този подводен свят? - натъжено отвърнах аз.
- Не се притеснявай, Мерием - моите приятели хамсиите се опитаха да ме успокоят - важното е, че сега знаеш, че има проблеми и можеш да разкажеш и на другите. Между другото, къде отиваш сега? - попитаха моите нови приятели с любопитство.
- Отиваме при моята група - отговори Фани - и бързаме, защото вече закъсняваме.

- It is true, Meriyem - Fanny confirmed their problem.
- But I am still just a little girl, what can I do to save this underwater world? - I replied sadly.
- Do not worry, Meriyem - my friends, the anchovies tried to calm me - it is important that now you know that there are problems. Thus you can tell about these problems to the others. By the way, where are you going now? - my new friends asked with curiosity.
- We are going to join my pod - Fanny answered - we are on the rush as we are already late.

- Bu doğru, Meryem. Fanny hamsilerin söylediğini doğruladı.
- Ama ben küçük bir kızım, bu sualtı dünyasını kurtarmak için ne yapabilirim? - diye üzülerek söyledim
- Endişelenme Meryem dedi hamsi arkadaşlarım beni sakinleştirmeye çalışarak - Sorunlarımız olduğunu bilmen şu an önemli olan, başkalarına da söyleyebilirsin. Bu arada nereye gidiyorsunuz? - yeni arkadaşlarım merakla sordular.
- Sürüme katılacağız - diye cevapladı Fanny - acelemiz var, zaten geciktik.

Плувахме още около 20 м и пред нас се появиха сенки, които първо ме изплашиха, но после се успокоих. Осъзнах, че това са големи възрастни делфини.

- Аз съм Мила.
- Аз съм Стич.
- А аз съм Аркон
- Можеш да ме наричаш Лулу.

We swam for about 20 meters and shadows appeared in front of us. They first frightened me but then I relieved. I realized these are large adult dolphins.

- I am Mila.
- I am Stitch.
- And I am Arkon .
- You can call me Lulu.

20 metre kadar yüzdük ve önüme çıkan gölgeler beni önce korkuttu ama sonra gölgelerin yetişkin yunuslara ait olduğunu fark ettim ve rahatladım.

- Ben Mila.
- Ben Stitch.
- Ve ben de Arkon.
- Bana Lulu diyebilirsin.



Чувах имената на всички делфини, които очевидно искаха да сме приятели и Фани продължи разговора:

- Мерием, знаеш че те избрахме, за да ти се доверим. Заплашени са не само делфините и рибите, но също и всички растения и животни, дори и тези, които са толкова дребни, че не можеш да ги видиш с просто око. Заплашено е не само Черно море, но и цялата околна среда - земята и водата. Все пак знаем, че всичко може бързо да се поправи. Необходимо е просто хората да научат повече за нас и за всички важни връзки между живите същества. Тогаваш ще разберат, как да живеят в хармония с природата и винаги ще имат достатъчно храна, чист въздух и вода.

I could hear names of all dolphins that obviously wanted to be my friends and Fanny continued the conversation:

- Meriyem, you know we have chosen you to entrust you. Threatened are not only dolphins and fish but all plants and animals even those that are so small you cannot see with naked eyes. Threatened is not only the Black Sea but the entire environment - ground and water. Still, we know that this situation can change. Humans simply have to learn more about us and all the important relations amongst living beings. Then they will realize how to live in harmony with nature and there will be enough food, clean air and water forever.

Arkadaşım olmak isteyen bu yunusları duymuştum ve Fanny devam etti:

- Meryem, biz sana güvendik ve seni seçtik. Tehlikede olanlar sadece yunuslar ve balıklar değil, tüm bitkiler ve hayvanlar. Bazıları o kadar küçük ki çıplak gözle bile görülemiyorlar. Tehlikede olan sadece Karadeniz değil, tüm çevre - kara ve su. Ama biz biliyoruz ki her şey düzeltilebilir. İnsanların bizim hakkımızda ve canlılar arası ilişkiler hakkında bilgi edinmesi lazım. O zaman doğa ile uyum içinde yaşamayı öğrenecekler ve yeterince temiz hava, yemek ve su bulunacak.

- Молим те да обясниш на всички хора - малки и големи. Те трябва да познават не само плажовете и вълните на Черно море, но също и неговите обитатели. Когато знаят повече за морето ще могат да се грижат по-добре за него.

Помислих си „Каква чудна среща!“. Никой не ми се беше доверявал така преди. Почувствах, че съм отговорна да направя нещо, за да помогна на морето и моите приятели. Тъкмо щях да потвърдя решението си да им помогна и тогава „пляс!“ - почувствах студен душ да ме облива! Като казвам студен имам предвид точно това - кофа студена вода. Станах и разбрах, че всъщност не бях на дъното на морето, а на плажа!

- Не мога да повярвам! Заспала ли бях - викнах на мама, която се опитваше да ме прегърне.

- We beg you to teach both adults and children. They should know not only the beaches and waves of the Black Sea but also its inhabitants. The more they know about the sea, the better they will care about it.

I thought "What a fantastic meeting!" Nobody ever has confided to me like that. I felt I am responsible to make something to help our sea and my friends. I was just about to confirm my decision to help them and then "SPLASH!" - I felt cold shower pouring over me! By saying 'cold' I mean exactly that - a bucket full of cold water. I got up and I realized I was actually not on the sea bottom but on the beach!

- I can't believe this! Was I asleep? - I shouted to my mum who was trying to hug me.

- Sana bunu hem yetişkinlere hem de çocuklara duyurman için yalvarıyoruz. Karadeniz'in sadece kumsalları ve dalgalarını değil canlılarını da bilmeliler.

"Ne kadar harika bir buluşma!" diye düşündüm. Bana şu ana kadar kimse böylesine güvenmemişti. Denizimize ve arkadaşlarıma yardım etmek için kendimi sorumlu hissettim. Onlara yardım edeceğimi tam söyleyecektim ki, üstümden soğuk suyun aktığını hissettim. Soğuk derken, tam anlamıyla bir kova dolusu soğuk su. Kalktım ve gördüm ki denizde değil, kumsaldayım ve uzanıyorum.

- Buna inanamıyorum! Uyuyor muydun? diye bana sarılmaya çalışan annem bağırды.

- Мерием, беше заспала на плажа и много бълнуваше! Не можех да те събудя докато не си спомних стария номер на баба ти с кофата студена вода. Проработи! - усмихна се мама.
- Но как? Аз бях в морето с Фани! Какво стана с хамсийките? Нееее! Не може да съм сънувала. Чакай, ще попитам татко.



- Meriyem, you have fallen asleep on the beach and talked in your dream a lot! I couldn't wake you up until I remembered your grandma's old trick with a bucket of cold water. It worked! - smiled my mum.

- But I was in the sea with Fanny! What about the anchovies? No! I couldn't have been dreaming. Wait a minute, I must ask daddy.

- Meryem, kumsalda uyuyakaldın ve rüyanda sürekli konuşuyordun. Ninenin yaptığı gibi büyük bir kova soğuk suyla seni uyandırana kadar seni kaldıramamıştım . İşe yaradı!
- Ama nasıl, Fanny ile denizdeydim. Peki ya hamsiler? Hayır! Hayal görmüş olamam. Bekle, babama sormalıyım.

Побягнах към морето, където вълните галеха плажа. Татко седеше на брега.

- Татко, знаеш ли, че в Черно море има медузи, които светят с всички цветове на дъгата?

Той се усмихна доброжелателно:

- Разбира се, ти откъде знаеш? Без да му отговарям продължих:
- Вярно ли е, че *Mnemiopsis* е чужденец, дошъл от Атлантическия океан?
- Хаха, добре казано, момичето ми! Откъде знаеш? Не съм чувал по-добро описание на един от най-опасните инвазивни видове в Черно море.

I ran to the sea where the waves were touching the beach. My dad was sitting on the shore.

- Dad, do you know there is a rainbow-light-glowing jellyfish in the Black Sea?

He smiled benevolently.

- Of course. How do you know about it?

I continued without replying to him:

- Is it true that *Mnemiopsis* is an alien coming from the Atlantic Ocean?
- Ha-ha, well said, my little girl! How do you know that? I haven't heard better description of one of most dangerous invasive species in the Black Sea.

Dalgaların kumlarla buluştuğu deniz kıyısına doğru koştum. Babam orada oturuyordu.

- Baba, Karadeniz'de rengarenk parlayan bir denizanası var, biliyor muydun?

Gülümsedi ve:

- Tabi ki. Sen nereden biliyorsun? - dedi.

Sorusuna cevap vermeden devam ettim:

- *Mnemiopsis*'in Atlantik'ten gelen bir yabancı olduğu doğru mu?
- Haha, doğru, küçük kızım benim. Sen bunu nereden biliyorsun? Karadeniz'in en tehlikeli şekilde yayılan bu türü hakkında daha iyi bir açıklama duymamıştım.

Татко някак естествено ползваше сложни думи, които трудно запомнях.

В този момент почувствах облекчение. Разбрах, че срещата ми с Фани е била истинска по някакъв магичен начин и определено не е била обикновен сън. Сега делфините и всички морски обитатели се нуждаят от мен. Трябва да кажа на всички хора, че животът на морските обитатели е заплашен. За да им помогнем трябва да научим повече за тях. Когато знаем повече за всички растения и животни в морето ще знаем и какво да правим, за да ги пазим по-добре. Така ще имаме много риба за бъдеще и много морски приятели!

Dad somehow naturally was using such complicated words that I hardly remembered.

At that very moment I felt relief. I realized that my encounter with Fanny was real in some magical way and definitely was not just a dream. Now dolphins and all other marine inhabitants need me. I should say to all people that life of the sea inhabitants is threatened. To help them we need to learn more about them. When we know better all plants and animals in the sea we shall know what to do to protect them better. This way we will have plenty of fish in the future and many sea friends.

Babam her zamanki gibi karmaşık cümleler kuruyordu ama nedense anlıyordum.

O an rahatladım. Fanny ile olanların sihirli olduğunu ama rüya olmadığını anladım. Yunusların ve diğer deniz canlılarının bana ihtiyacı vardı. Deniz sakinlerinin hayatlarının tehlikede olduğunu herkese söylemeliydim. Onlara yardım etmek için onlar hakkında daha çok bilgi edinmemiz lazımdı. Onları daha iyi tanırsak, onları korumak için yapabileceklerimizi de bulabiliriz. O zaman gelecek için bolca balığımız ve denizde bir sürü arkadaşımız olur.



Татко продължи:

- Мога да ти покажа снимки на някои интересни обитатели на Черно море.

Тогава той извади своя смартфон и започна да ми показва цветни снимки на моите нови приятели. Той и колегите му наскоро разработиха приложение за смартфони, което да ни помогне да разпознаваме видовете морски обитатели. Грабнах телефона и започнах да обикалям плажа като снимах и определях различните видове миди. Бях много щастлива! Днес ще науча за мидите, утре за рибите, а после за морските бозайници. Колко красиво и щедро е нашето Черно море!

Фани, нейното семейство и хамсиите разчитат на мен и аз няма да ги подведа.

Dad continued:

- I can also show you photos of some interesting inhabitants of the Black Sea.

Just then, Dad took out his smartphone and started showing me many colorful photos of my new friends. He and his colleagues recently have developed a smartphone app that can help us to identify different sea inhabitants. I grabbed the phone and started along the beach to photograph and identify different species of shells. I was very happy! Today I will learn about the shells, tomorrow about fish and the day after tomorrow about marine mammals. How beautiful and hospitable our Black Sea is! Fanny, her family and anchovies rely on me and I won't let them down.

Babam devam etti:

- Ayrıca sana Karadeniz'deki diğer ilginç canlıları da gösterebilirim.

Bu arada babam akıllı telefonunu çıkarttı ve bana yeni arkadaşlarımın rengarenk fotoğraflarını göstermeye başladı. O ve arkadaşları deniz canlılarını tanımlayabilen bir akıllı telefon uygulaması yapmıştı. Telefonunu aldım ve kumsaldaki deniz kabuklarının fotoğraflarını çekmeye başladım. Çok mutluydum! Bugün deniz kabukları ile ilgili bilgiler öğrenebilirdim, yarın balıklar hakkında ve sonraki gün ise deniz memelileri hakkında. Karadeniz ne güzel ve ne misafirperver bir yerdi! Fanny, onun ailesi ve hamsiler bana güveniyor ve ben onları üzmeyeceğim.



ВИЕ СЪЩО МОЖЕТЕ ДА ИМ ПОМОГНЕТЕ И ДА СТАНЕТЕ ЛЮБИТЕЛ НА ПРИКЛЮЧЕНИЯТА КАТО МЕН. МОЖЕТЕ ДА СИ ИНСТАЛИРАТЕ МОБИЛНОТО ПРИЛОЖЕНИЕ BLACKSEAWATCH НА СМАРТФОНА ИЛИ ТАБЛЕТА И ДА ПОДАВАТЕ ИНФОРМАЦИЯ КАКВИ ВИДОВЕ СТЕ НАМЕРИЛИ В ЧЕРНО МОРЕ. Разбира се, не мога да ви гарантирам, че те ще ви проговорят, както се случи на мен. Те вярват само на добрите деца :)

МОБИЛНОТО ПРИЛОЖЕНИЕ BLACKSEAWATCH МОЖЕ ДА СВАЛИТЕ ОТ GOOGLE PLAY И APPLE STORE, А СЪЩО МОЖЕ ДА ПОЛЗВАТЕ И УЕБСАЙТА BLACKSEAWATCH.COM

YOU CAN ALSO HELP THEM AND BE AN ADVENTURER LIKE ME. YOU CAN INSTALL BLACKSEAWATCH APP ON YOUR SMARTPHONE OR TABLET AND REPORT WHAT SPECIES YOU FIND IN THE BLACK SEA. Of course, I cannot guarantee they will speak to you as it happened to me. They trust only the good children :)

SMARTPHONE APP BLACKSEAWATCH CAN BE DOWNLOADED FREE FROM GOOGLE PLAY AND APPLE STORE AND YOU CAN ALSO USE THE WEBSITE BLACKSEAWATCH.COM

SİZ DE ONLARA YARDIM EDEBİLİR VE BENİM GİBİ BİR MACERACI OLABİLİRSİNİZ. BLACKSEAWATCH UYGULMASINI AKILLI CİHAZINIZA İNDİREREK, KARADENİZ'DE HANGİ TÜRLERİ BULDUĞUNUZU BİLİM İNSANLARINA HABER VEREBİLİRSİNİZ. Benimle olduğu gibi sizinle de konuşurlar mı bilmiyorum. Onlar yalnızca iyi çocuklara güvenirler.

BLACKSEAWATCH UYGULAMASIBI GOOGLE PLAY YA DA APPLE STORE'DAN ÜCRETSİZ İNDİRELEBİLİR AYNI ZAMANDA BLACKSEAWATCH.COM SİTESİNİ DE KULLANABİLİRSİNİZ.





www.blackseawatch.org



**Green Balkans NGO, 1 Skopie str., 4004 Plovdiv, Bulgaria.
Tel: +359 32 62 69 77, www.greenbalkans.org**



**TURKISH MARINE RESEARCH FOUNDATION (TÜDAV)
PK 10, Beykoz-İstanbul, Turkey
Tel: +90-216-4240772, www.tudav.org**

Тази книжка е разработена с финансовата подкрепа на ЕС и Република Турция. Сдружение Зелени Балкани и Фондация TUDAV носят отговорност за съдържанието на този документ и то не може да се счита за мнение на ЕС и/или Република Турция.

This booklet is produced with financial support of the EU and Republic of Turkey. Green Balkans NGO and TUDAV are responsible for the content of this document and can in no way be interpreted as the opinion of the EU and/or Republic of Turkey.

Bu broşür Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin finansal desteği ile üretilmiştir. Green Balkans Derneği ve Türk Deniz Araştırmaları Vakfı bu uygulamanın tüm içeriğinden sorumludur. Hiçbir şekilde Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin görüşleri şeklinde yorumlanamaz.



Отпечатано на рециклирана хартия • Printed on recycled paper • Geri dönüşümlü kağıda basılmıştır